

Broj: 346-1/2018
Datum: 30.07.2018.

Na osnovu člana 65 stav 3 Zakona o visokom obrazovanju u Brčko distriktu („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj 30/09 i 29/18), i na osnovu čl. 11 stav 2 i 122 stav 1 alineja 4 Statuta Univerziteta, Univerzitetski centar za razvoj vještina i karijere donosi

PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA IZ OBLASTI ZDRAVSTVENE NJEGE

Uvod

Zdravstvena njega je disciplina koja uključuje znanje vještine i stavove, te zahtijeva sustavnost, logičnost i suosjećanje što se može usvojiti samo kroz redovnu institucionaliziranu edukaciju i kontinuiranu doedukaciju.

Zdravstvena njega je pomoć pojedincu, obitelji ili grupama kojima je ta pomoć potrebna, a utemeljena je na suosjećanju, znanju, umijeću i razumijevanju. U realizaciji provedbe procesa kvalitetne zdravstvene njege ključna su tri elementa koja su međusobno povezana, a to su: svrha, plan i realnost u realizaciji koja ovisi o konkretnim i personaliziranim situacijama i događajima. Moderni principi zdravstvene njege sve više bolesnika gledaju kao aktivnog sudionika u procesu njege. Takvom interakcijom postižu se bolji rezultati njege i pozitivniji doživljaji vlastitog zdravstvenog stanja pacijenata.

Program stručnog usavršavanja iz oblasti zdravstvene njege obuhvata samostalnu i zajedničku njegu pojedinaca svih uzrasta, porodica, grupa i zajednica, bolesnih i zdravih – bez obzira na kontekst. Promovisanje i zalaganje za zdravu životnu sredinu, istraživanje, učestvovanje u kreiranju zdravstvene politike i upravljanje zdravstvenim sistemima i pacijentima, kao i edukacija su ključni elementi zdravstvene njege.

Program stručnog usavršavanja iz oblasti zdravstvene njege podstiče razvoj i implementaciju novih pristupa u zdravstvu i obrazovanju mladog kadara u evropskom smjeru. Cilj Programa se odnosi na razvoj generičkih i stručnih sposobnosti i znanja povezanih sa odnosom prema pacijentu i zdravstvene njege i prakse, te okvirima nacionalnih servisa i kliničkih

vodiča. Potrebno je steći znanja o profesionalnoj i etičkoj zdravstvenoj njezi, visokim standardima njege, i rukovođenju i superviziji komplementarnih aktivnosti. Kompetencije koje stiču polaznici Programa stručnog usavršavanja iz oblasti zdravstvene njege predstavljaju važan dio u zdravstvenom sistemu i dovode se u vezu sa profesionalnim standardima, sigurnosti pacijenata i kvalitetom zdravstvene njege.

Svršeni polaznici imaju otvorene perspektive u većini poslova u kliničkoj praksi ustanova koje brinu o starim i nemoćnim osobama ili društvenim zajednicama koje se bave starima, nemoćnima ili umirućim osobama.

Uloga njegovatelja predstavlja pomoć pojedincu, bolesnom ili zdravom, u obavljanju aktivnosti koje doprinose zdravlju ili oporavku (ili mirnoj smrti), a koje bi obavljao samostalno kada bi imao potrebnu snagu, volju ili znanje. Pomoć treba pružiti na način koji će doprinijeti što bržem postizanju njegove samostalnosti.

Specifične aktivnosti njege usmjerene su na četrnaest osnovnih ljudskih potreba: 1. disanje; 2. unos hrane i tekućine; 3. eliminacija otpadnih tvari; 4. kretanje i zauzimanje odgovarajućih položaja tijela; 5. odmor i spavanje; 6. odijevanje; 7. održavanje normalne temperature tijela; 8. održavanje osobne higijene; 9. izbjegavanje štetnih utjecaja okoline; 10. komunikacija s drugim ljudima; 11. vjerske potrebe; 12. obavljanje svrsishodnog rada; 13. rekreacija, i 14. učenje – istraživanje i zadovoljavanje znatiželje.

Glavna zadaća njegovatelja je pravovremeno prepoznavanje problema kod zadovoljavanja osnovnih ljudskih potreba, te pomoć pacijentu kod uspostavljanja samostalnog zadovoljavanja istih, edukacija, promicanje zdravlja i čuvanje dostojanstva pacijenata u svim situacijama koliko je to najviše moguće.

Nastavni plan

Program polaganja ispita za stručno usavršavanje iz oblasti zdravstvene njege namijenjen je kandidatima koji u zdravstvenoj ustanovi žele da obavljaju ili već obavljaju poslove na radnim mjestima njegovatelja.

Vrijeme trajanja programa osposobljavanja je između 20 i 40 sati po modulu, odnosno ukupno 120 sati.

Moduli

1. MODUL Opšti principi zdravstvene njege
2. MODUL Njega starijih osoba
3. MODUL Onkologija i palijativna zdravstvena njega
4. MODUL Ishrana, nutritivna terapija i dijetetika
5. MODUL Osnove medicinskog njemačkog jezika

1. OPŠTI PRINCIPI ZDRAVSTVENE NJEGE

Cilj modula:

Glavni cilj modula je usvajanje pristupa bolesniku po pravilima procesa zdravstvene njege koji obuhvaća individualizirani pristup, uvažavanje biopsihosocijalnog jedinstva pojedinca, kritičko razumijevanje i analiziranje teorijskih postavki procesa zdravstvene njege, te osposobljavanje polaznika za samostalno prikupljanje podataka, analiziranje, vrednovanje individualiziranih zahtjeva za zdravstvenom njegom, te kritičko planiranje i izvođenje zdravstvene njege. Također je cilj sintetiziranje i vrednovanje provedene zdravstvene njege i evaluacije u svrhu poboljšanja individualiziranog pristupa zdravstvenoj i opštoj njezi.

Ishod modula:

Objasniti sadržaj podataka u procesu zdravstvene njege, te ga analizirati s aspekta definicija zdravstvene njege i odnosa s medicinskom anamnezom i statusom. Nakon završene edukacije kandidati trebaju svadati vještine i steći sljedeće kompetencije:

Opisati pomagala za prikupljanje i dokumentiranje podataka (obraci, upitnici, skale), objasniti njihovu svrhu i kritički ih analizirati

Objasniti osnovne elemente u procesu zdravstvene njege, njihovu svrhu, dijelove, vrste i sadržaj, te način formuliranja; objasniti i potkrijepiti primjerima odnos između medicinskih dijagnoza i dijagnoza u procesu zdravstvene njege.

Planiranje zdravstvene njege; utvrđivanje prioriteta u procesu zdravstvene njege; pacijentova percepcija važnosti i težine problema; hijerarhija osnovnih ljudskih potreba; mogućnosti rješavanja problema.

Sadržaj modula:

- 1) Uvod u zdravstvenu njegu
- 2) Osnovni pojmovi u medicini i zdravstvenoj njezi
- 3) Definicija zdravstvene njege
- 4) Zdravstvena njega kao nauka i savremeno sestrinstvo
- 5) Teorijski modeli u sestrinstvu
- 6) Principi i metode zdravstvene njege
- 7) Vrste zdravstvene njege
- 8) Proces zdravstvene njege
- 9) Dokumentacija zdravstvene njege
- 10) Sestrinske funkcije i kompetencije u odnosu na kompetencije njegovatelja

Preporučena literatura:

1. Timotić, *Uvod u medicinu i zdravstvenu njegu*, Beograd, Elit medika, 2004.
2. Gmajnić R, Pribić S, *Osnovne kompetencije zdravstvenih njegovatelja*, Evropski univerzitet Brčko distrikt, 2018.

2. NJEGA STARIJIH OSOBA

Cilj modula:

Cilj ovog modula je da se kandidatima prenesu znanja i vještine iz oblasti: opšte i specijalne gerantološke njege; specifičnostima ishrane starih lica; specifičnostima patologije gornjih respiratornih puteva i drugih sistema i organa; njege i obrade dekubitalnih rana, davanja infuzije, davanja i.m. injekcija; procjene fizičkog i psihičkog stanja starih lica; opšte i specijalne njege sa kompletnim medicinskim sadržajima tipa progresivne njege standardnog i poluintenzivnog oblika, kao i drugih.

Ishod modula:

Po realizaciji programa nastave, uspješni kandidati koji su tokom čitavog nastavnog perioda kontinuirano obavljali svoje obaveze, će biti osposobljeni da samostalno pružaju njegu (opštu i specijalnu) starim licima, kako u domovima zdravlja (stacionarno ili patronažno), tako i u uslovima specijalizovanih ustanova za stare, a isto tako i u uslovima kućne njege.

Kandidati trebaju usvojiti sljedeće kompetencije, i to: definiranje ciljeva u procesu zdravstvene njege starijih osoba; formuliranje ciljeva; osobine ciljeva; planiranje intervencija; vrste intervencija; osobine ciljeva; postupak pri odabiru intervencija; dijelovi i opis intervencija; plan zdravstvene njege, i preporuke za izradu individualnih planova zdravstvene njege.

Sadržaj modula:

- 1) Pojam gerontologije i gerijatrije
- 2) Fizički, psihološki i socijalni aspekti starenja
- 3) Najčešći zdravstveni problemi starih, njihova prevencija i liječenje
- 4) Uloga medicinske sestre u zdravstvenoj zaštiti i njezi starih
- 5) Specifičnosti njege u domovima za stare i gerijatrijskim bolnicama
- 6) Patronažni rad, pružanja njege i osnovnih intervencija na terenu.
- 7) Obrada dekubitalnih rana, infuzije, i.m. injekcije
- 8) Svakodnevna procena fizičkog i psihičkog stanja starog lica
- 9) Medicinske vještine i postupci tipa progresivne njege
- 10) Standardnog i poluintenzivnog oblika

Preporučena literatura:

1. Rogić M., *Priručnik za osnovne medicinske postupke u sestinstvu*, MED-EKON d.d.-Kikagraf d.o.o, Zagreb, 2008.
2. Pržić S. i sar, *Sestrinske intervencije*, Klinički centar Niš, Niš, 2009

3. ONKOLOGIJA I PALIJATIVNA ZDRAVSTVENA NJEGA

Cilj modula:

Unatoč konstantnom napretku medicine u područjima otkrivanja, dijagnostičkih mogućnosti, te suvremenih oblika liječenja, pojavnost i smrtnost kod malignih oboljenja je u uzlaznoj putanji. Istome u znatnoj mjeri doprinosi razvoj suvremene medicine i općenito rast životnih i higijenskih standarda, što posljedično dovodi i do produljenja očekivanog trajanja

života, te samim time i sve veći udio starije populacije, unutar koje je i veći postotak osoba oboljelih od malignih bolesti.

Cilj ovog modula je upoznavanje kandidata i sticanje znanja iz oblasti palijativne medicine, sveobuhvatne njege i rehabilitacije, kao i implementacija usvojenog teorijskog znanja i vještina izvođenja metoda i tehnika funkcionalne procjene i tretmana u palijativnoj medicini.

Ishod modula:

Na kraju predavanja uspješni kandidati, koji su tokom čitavog nastavnog perioda kontinuirano obavljali svoje obaveze, biće osposobljeni da sačine funkcionalnu procjenu i terapijski plan i rehabilitacijski program, i da isti realizuju u oblasti palijativne medicine.

Kandidati će svladati osnovne komponente palijativne skrbi, i to: pomoći u olakšavanju trenutnih simptoma i pružiti emocionalnu, socijalnu i duhovnu potporu bolesnicima u završnom stadiju bolesti; osigurati savjetodavnu pomoć i podršku rođacima i ožalošćenima; osigurati potporu i savjet osoblju koje se za bolesnika skrbi; sudjelovati u edukativnim programima na multiprofesionalnoj osnovi i u permanentnom obrazovanju, kao i kontrola simptoma i pitanja vezanih uz emocionalno djelovanje umiranja.

Kod bolesnika koji su pod palijativnom skrbi, najčešći problemi su: bol, gubitak samostalnosti, strah za budućnost, briga za svoju obitelj. Zbog toga je individualan pristup svakom pojedincu i njihovim obiteljima iznimno bitan, jer pacijenti različito reagiraju na psihološku pomoć.

Sadržaj modula:

- 1) Definicija i struktura palijativne njege
- 2) Istorijat i razvoj hospicijskog pokreta od Dame Cicely Saunders 1967. godine do danas
- 3) Ciljevi i ideje hospicijskog pokreta
- 4) Palijativno liječenje, medicinska njega i rehabilitacija
- 5) Psihološka podrška i socijalna podrška.
- 6) Sistem organizacije i modeli palijativne njege (kućna njega, dnevna bolnica, bolnica i hospisi)
- 7) Članovi tima i njihove uloge
- 8) Uloga fizioterapeuta u palijativnoj medicini
- 9) Specifičnosti funkcionalne procjene u palijativnoj medicini
- 10) Specifičnosti primjene plana i programa rehabilitacije u palijativnoj medicini
- 11) Metode i tehnike regulacije poremećaja funkcija lokomotornog aparata, CNSa, kardiovaskularnog, respiratornog, gastrointestinalnog i urogenitalnog trakta
- 12) Metode i tehnike motivacije kod pacijenata u palijativnoj medicini
- 13) Metode i tehnike relaksacije u palijativnoj medicini
- 14) Najbliži srodnici kao članovi tima i uloga fizioterapeuta i radnog terapeuta u edukaciji.
- 15) Etički principi palijativne njege

Preporučena literatura:

1. Ozimec, *Hospicij i palijativna skrb – nastavni tekstovi*, Visoka zdravstvena škola Zagreb, 2003.

2. Jurišić A, Bras M, Lončar Z. (urednici) *Hospicij i palijativna skrb – osnovno ljudsko pravo*, Hrvatsko društvo za hospicij i palijativnu skrb, Zagreb, 2008.

4. ISHRANA, NUTRITIVNA TERAPIJA I DIJETETIKA

Cilj modula:

Cilj ovog modula je usvajanje znanja o specifičnim prehrambenim potrebama pojedinih dobnih grupa, upoznavanje s biološkom vrijednošću pojedinih prehrambenih supstanci i planiranje prehrane u skladu s fiziološkim potrebama.

Kod planiranja zadovoljavanja potrebe za unosom hrane i tekućine važno je da njegovatelj uzme sljedeće parametre u obzir: 1. opće stanje pacijenta, tj. može li pacijent samostalno jesti ili ga treba hraniti (paziti na vrstu naručene hrane, na način serviranja – miksano, mali komadići...); 2. ima li pacijent postavljenu nazogastričnu sondu, gastrostomu ili ima problema s gutanjem krute hrane ili tekuće (mogućnost aspiracione pneumonije česte nakon CVI-a), ima li pacijent zube (paziti na zubalo i higijenu usne šupljine), i 3. potreba za primjenom parenteralne prehrane – primijeniti ju prema odredbama liječnika na pravilan način.

Lijepo servirana hrana, u čistoj i ugodnoj sobi znatno doprinosi boljem prihvaćanju bolničkih obroka i uspješnom hranjenju i uzimanju tekućine što rezultira uredno nahranjenim i hidriranim pacijentom.

Ishod modula:

Nakon disanja druga važna potreba koja mora neodgodivo biti zadovoljena je unos tekućine i hrane koje su nam potrebne za normalan život. Kod planiranja zadovoljavanja ove potrebe važno je da njegovatelj uzme u obzir nekoliko parametara: 1. stanje bolesnikove uhranjenosti (BMI) - te na temelju toga izradi kalorijski okvir onoga što pacijentu treba (hiperkalorična, normalna ili hipokalorična dijeta); 2. pacijentov apetit – izrazito važno kod pacijenata koji boluju od karcinoma, jer oni nemaju apetita, a imaju veliku kalorijsku potrebu; 3. osim za količinu, njegovatelj mora prilagoditi i vrstu unesene hrane i tekućine pazeći da li je normalna hrana, kašasta, miksana ili razne vrste dijeta koje su prilagođene osnovnim bolestima (bubrežna, dijabetička...), i 4. kulturno okruženje i vjerska uvjerenja su također važna, ne ponuditi svinjetinu npr. onima kojima vjera to zabranjuje.

Sadržaj modula:

- 1) Upoznavanje s načinom pravilne prehrane
- 2) Preventivni i klinički pristup pravilnoj prehrani
- 3) Mjere za ocjenu i unapređenje prehrane
- 4) Prehrana u posebnim uvjetima
- 5) Prehrana i zdravlje
- 6) Metabolizam
- 7) Bolesti nepravilne prehrane
- 8) Načela planiranja društvene prehrane
- 9) Principi kontrole ispravnosti i kvaliteta hrane
- 10) Ishrana bolesnika u bolničkim i vanbolničkim uslovima

Preporučena literatura:

1. Matasović, *Hrana, prehrana i zdravlje*, Zagreb, FOVIS, 1992.

5. OSNOVE MEDICINSKOG NJEMAČKOG JEZIKA

Cilj modula:

Cilj modula je sticanje nivoa usmene i pismene kompetencije evropskog referentnog okvira A1 do dostizanja kompetencija nivoa A2, zatim omogućavanje zdravstvenim radnicima koji planiraju da se zaposle u zemljama njemačkog govornog područja, da uspješno komuniciraju na svojim radnim mjestima. Pored toga, cilj modula je da se uvedu kandidati u neophodnu medicinsku terminologiju uz primjenu interaktivnog, praktičnog i komunikativnog metoda sa osvrtom na situacione simulacije razgovora između osoblja i pacijenata.

Ishod modula:

Ishod ovog modula treba da bude osnovno početno znanje njemačkog jezika A1 do A2. Kandidat se može sporazumijevati na jednostavan način i u stanju je predstaviti sebe drugima i obrnuto, kao i sticanje osnovne kompetencije mogućnosti govora uz pomoć. Kandidat može da objašnjava često korištene termine i fraze koje zaposleni kao medicinsko osoblje trebaju za rad.

Sadržaj modula:

Nastava se izvodi u obliku predavanja i vježbi. Cilj vježbi je da se kandidati osposobe za kritičko gledanje i razumijevanje pitanja i problema tretiranih u toku predavanja. Vježbe uključuju razumijevanje govora, govor, čitanje, pisanje i obnavljanje tekstova koji se obrađuju na predavanjima. Skripta obuhvata osnove njemačkog jezika, odnosno gramatiku njemačkog jezika. Koju kandidati mogu primijeniti i demonstrirati u pismenom i usmenom obliku (pravila vezana za morfologiju glagola). Knjiga *Menschen im Beruf – Pflege A2* obuhvata 24 lekcije. Pri komunikaciji na stručnom jeziku, komunikacione vještine su u prvom planu. Medicinski rječnik i često korišteni izrazi i govori se sistematski primenjuju: kandidati koriste dijaloge uživo i mnoštvo autentičnih audio i tekstualnih tekstova za izradu konkretnih situacija iz svakodnevnog radnog okruženja.

<p>Modul 1 – Im Krankenhaus Lektion 1 Pflegeberufe Lektion 2 Auf Station Lektion 3 Gesundheitliche Probleme</p>	<p>Modul 5 – Arzneimittel Lektion 13 Therapeutische Maßnahmen bei COPD Lektion 14 Packungsbeilagen Lektion 15 Medikamente richten und einnehmen</p>
<p>Modul 2 – Ältere Menschen Lektion 4 Hilfsmittel Lektion 5 Ausscheidungsorgane Lektion 6 Beschäftigungen</p>	<p>Modul 6 – Untersuchungen Lektion 16 Diagnostische Geräte und Maßnahme Lektion 17 Stuhl und Urinuntersuchungen Lektion 18 Blut und Blutabnahme</p>
<p>Modul 3 – Messgeräte und Maßeinheiten Lektion 7 Pflegeprobleme, -ressource Lektion 8 Vitalwerte kontrollieren Lektion 9 Fieber und Begleitsymptome</p>	<p>Modul 7 – Notfälle Lektion 19 Sturzprotokoll und -bericht Lektion 20 Nach einer Bandscheiben-OP Lektion 21 Menschen mit Thromboserisiko</p>

Modul 4 – Bei Patienten Lektion 10 Kostformen Lektion 11 Bettenmachen Lektion 12 Schmerzen	Modul 8 - Als Gesundheits- und Krankenpfleger/-in arbeiten Lektion 22 Patienten waschen Lektion 23 Tätigkeiten und Ausbildung Lektion 24 Die hygienische Händedesinfektion
--	--

Preporučena literatura:

1. *Menschen im Beruf- Pflege*, A2 Deutsch als Fremdsprache, Valeska Hagner, Hueber V. 1. Auflage, 2015
2. *Osnove njemačkog jezika* – skripta

Plan pokrivenosti nastave

<i>Nastavni predmet</i>	<i>Ukupan fond sati</i>	<i>Nastavnik</i>
Opšti principi zdravstvene njege	20	Prof. dr. Azijada Beganlić
Njega starijih osoba	20	Prof. dr. Rudika Gmajnić
Onkologija i palijativna zdravstvena njega	20	Prof. dr. Sanda Pribić
Ishrana, nutritivna terapija i dijetetika	20	Doc. dr. Munevera Osmić
Osnove medicinskog njemačkog jezika	40	Mirza Karamehić, lektor

Upis kandidata

Univerzitet će putem svoje web-stranice oglašavati rokove za upis kandidata.

Prilikom upisa kandidati su dužni da popune prijavni obrazac i da prilože:

- 1) ovjerenu kopiju svjedočanstava i diplome srednje škole;
- 2) kopiju lične karte, i
- 3) dokaz o uplati naknade za stručno usavršavanje u iznosu od 1.800,00 KM.

Realizacija programa

Program obuke će realizovati Univerzitetski centar za razvoj vještina i karijere Evropskog univerziteta – Centar za neformalno obrazovanje angažujući nastavnike i saradnike, koji su izabrani u naučnonastavno zvanje iz odgovarajućih užih naučnih oblasti, prema utvrđenom rasporedu prilagođenom prijavljenim kandidatima.

Polaganje ispita

Ispiti se polažu u posljednjoj sedmici svakog mjeseca tokom trajanja nastavne godine.

Izdavanje uvjerenja

Nakon uspješno završene obuke predviđene ovim Programom, kandidatu se izdaje certifikat o stručnom usavršavanju iz oblasti zdravstvene njege.

DIREKTOR
akademik prof. dr. Nedeljko Stanković

EVROPSKI UNIVERZITET
BRČKO DISTRIKT
BOSNA I HERCEGOVINA

EUROPEAN UNIVERSITY
BRCKO DISTRICT
BOSNIA AND HERZEGOVINA

PRIJAVA

za pohađanje Programa stručnog usavršavanja iz oblasti zdravstvene njege

Ime, ime jednog roditelja, prezime	
Datum i mjesto rođenja	
Adresa prebivališta	
Broj telefona i e-mail adresa	
Završena škola	
Broj i datum izdavanja diplome	
Stečeno zvanje	

PRILOG:

- 1) ovjerena kopija svjedočanstava i diplome srednje škole;
- 2) kopija lične karte, i
- 3) dokaz o uplati naknade za stručno usavršavanje u iznosu od 1.800,00 KM.

U Brčkom, _____ . godine

Podnosilac prijave
